

Eglė Garrick (Australija): be įsiklausymo nelieka kolektyvinės atminties ir istorijos

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Finansų ir lėšų telkimo komisijos pirmininkė (2015-2022 m.), Lietuvos garbės konsulė Australijos Šiaurės teritorijai, veikli, visą gyvenimą išdirbusi vadovaujama darba Australijos valstybiniame sektoriuje Eglė Garrick dalijasi savo linkėjimais naujai PLB valdybai ir darbą PLB vadina didžiausia dovana.

Parengė Dalia STAPONKUTĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Australijos lietuvės Eglės Garrick portretas galėtų įkvėpti bet kurią moterį (ir ne tik), kylančią lyderystės laiptais – versle, vadyboje, politikoje, jis yra pavyzdys žmogaus, mokančio išlikti vertu savęs, mokytis iš kitų ir įsiklausyti. „Niekad neatstumki labiau patyrusio, kuris kelyje siūlo tau draugišką patarimą ir pagalbą,“ – pabrėžė Eglė Garrick Australijos valstybiniame leidinyje „Moterys vadovės: naujas moters vaidmuo“ skelbtame interviu, skirtame jos įstabiai karjerai Australijos valstybiniame sektoriuje, įvairiose jo srityse. Tai – žmogiškųjų resursų ir viešųjų ryšių sektoriai, transportas ir jūriniai keltai, ir pagaliau aukščiausio lygmens vadyba urbanistikoje, pačiame Sidnėjuje. Jos sėkmė karjeroje paaiškinama tuo, kad, anot Eglės Garrick, ji nesidrovėjo mokytis ir pasitikėjo savo „mentoriais“ darbe. O viskas prasidėjo nuo Australijos lietuvių išėivijos skautų, dar vaikystėje – ten ji, kaip pati sako, įgijo pirmuosius lyderystės ir savitarpio pagalbos įgūdžius (ir australams tai įdomu ir svarbu žinoti).

Eglė Garrick ir kun. Antanas Saulaitis (pažįstami nuo 1978 m.) kartu su Lietuvos skautų 100-mečio dalyvėmis, 2018 m. E.Garrick arch. nuotr.

Eglė Garrick gimė Australijoje, „antrosios bangos“ lietuvių išveivų šeimoje, pasitraukusioje nuo Stalino režimo. Baigusi bendrojo lavinimo mokyklą, ji pradėjo nuo anglų literatūros bakalauro studijų Sidnėjaus universitete, paskui baigė filosofijos magistro studijas ir tik gerokai vėliau, prieš įkoptama į savo vadybines aukštumas, įgijo „transporto vadybos“ kvalifikaciją. Svarbiausia bet kokiai karjerai, kaip ji ne kartą yra minėjusi savo pokalbiuose ir interviu, – bendravimo su žmonėmis menas. Ypač – įsiklausymas į kitą: „Aš tai suvokiau būdama labai jauna ir paverčiau būtinu savo kasdienybės ir darbo santykių stiliumi. Bendravimo menas atveda ne tik į aukštumas, bet ir į svarbų kiekvienam politikos pažinimą, kuriame būtina įsiklausyti į kitą ir darskart įsiklausyti.“ Eglė Garrick neneigia, kad jai padėjo ir jos literatūros, filosofijos žinios, tačiau dar labiau – kaip ji nuolat kartoja, – aktyvus dalyvavimas lietuvių skautų veikloje nuo pat vaikystės. Nemažai lietuvių išveivijos vaikų Australijoje mėgo skautų mokyklą, kuriose ir išmoko pirmųjų visuomenei reikalingų pamokų. Visur, kur tik Eglė Garrick dirbo, ji vadovavosi mentorių patarimais savo darbe, vertino jų pamokas. Iš jų mokėsi, jais pasitikėjo, o jie pasitikėjo ja. Tik mokinio ir mokytojo santykių harmonija, anot Eglės Garrick, atveda į tikrųjų vertybių pažinimą ir tampa dovana ne tik

organizacijai, bet ir visai šaliai. Labiau patyręs moko mažiau patyrusį – ir taip toliau. Kalbama apie pamokų perdavimo ir perimamumo būtinybę: „Lietuvos skautai suteikė man pirmąsias lyderystės pamokas, visiškai pasitvirtinusias ir atsivėrusias mano gyvenime visu gėriu.“ Siekiančioms karjeros aukštumų moterims E. Garrick savo daugybėje interviu patarinė: „Būkite drąsios, bet visad pozityvios, tada nebijosite rizikos, be kurios nieko gyvenime nebūna. Priimkite patarimą, kai jis geranoriškai siūlomas darbe, ir nevenkite praktinio darbo. Tik praktika suteikia patirtį.“ Skautiškas Eglės Garrick moto „Motyvuoti, vadovauti, išsiklausyti“ atvedė ją prie aukščiausios jos karjeros pakopos, kur ji išbuvo gerą dešimtmetį, – į vadovavimą Sidnėjaus uosto aplinkos valdybai. Valdybos tikslai ir veikla buvo svarbūs visai Australijai: išsaugoti Sidnėjaus senamiesčio paveldą, pastatus, medžiagas, jų sukuriama nuotaiką. Sidnėjaus senamiestis, kaip svarbiausia Sidnėjaus urbanistinio paveldo teritorija, buvo jos vadovaujamos valdybos žinioje.

Eglė Garrick ir prof. Algirdas Avižienis. Lietuvos skautų 100-metis, 2018 m.

Kokia buvo jūsų kelionė į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę?

Noriu pabrėžti, kad mano kelionė į PLB nepanaši į daugelio kitų. Atėjau, tiksliau,

buvau pakviesta Johno Prunskio (Lietuvos garbės konsulo JAV Kolorado valstijoje, Aspene) po to, kai išėjau iš aukštų valstybinių pareigų. Jas atlikdama, neturėdavau laiko – tik su skautais palaikydavau ryšį. Prieš mane PLB valdyboje yra buvęs dar vienas Australijos lietuvis – a. a. Gabrielius Žemkalnis (Vytauto Landsbergio brolis), kuris vieną kadenciją pirmininkavo PLB, o vėliau vadovavo PLB atstovybei Lietuvoje (prieš ateinant gerb. Vidai Bandis). Pasitraukusi iš savo ilgamečių atsakingų pareigų ir atsidariusi savo konsultacinių paslaugų biurą, nutariau daugiau prisidėti prie bendruomenės veiklos tiek Australijoje, tiek ir Lietuvoje. Nuo to laiko, t. y. nuo 2013 m., stengdavausi kuo dažniau lankytis Lietuvoje ir sukurti nuolatinį, aktyvų ryšį su sau brangiu kraštu. Jau galėjau aktyviau dalyvauti ir Australijos Lietuvių Bendruomenės valdybos veikloje (buvau vicepirmininkė 2014-2016 m.), tada mane pakvietė ir į PLB. Atėjau ne per bendruomeninės veiklos liniją, o labiau kaip profesionalė, kitaip nei, pavyzdžiui, dabartinė PLB pirmininkė Dalia Henke, užaugusi Bendruomenėje, dovanojusi jai savo gyvenimą ir sukaupusi didžiulę ir svarbią patirtį įvairiose Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungos veiklose. Atėjau į PLB būdama vyresnio amžiaus...

Eglė Garrick ir Valdas Adamkus Sidnėjaus olimpiadoje 2000 m.

Žmonės, pašventę bendruomenės idėjai savo gyvenimo laiką, palieka

neišdildomą įspūdį (bet nebūtinai įeina į istoriją). Minėjote ir Vidą Bandis, ir Dalią Henke... Tai pasiaukojimas. Jis dar didesnis, kai pašventi gyvenimą idėjai - juk bendruomenės yra kintantys dariniai, jose nieko nėra pastovaus, beveik kaip tekantis vanduo. kažkas nesulaikoma, neapčiuopiama ir kaip mes, filosofės, pasakytume „net nematerialu“ ... Tai tikrai yra labiau idėja, gal - vidinis jausmas, pagaliau, argi tai - ne meilė kam nors, ne aistra?

Taip, meilė. Mano tėvai atvyko į Australiją 1943 m. Į Australiją lietuvių suplūdo apie 10 000. Palyginus su JAV, tai negausi bendruomenė, bet Australijoje lietuvis tada traukte traukė kitą lietuvį - panašaus likimo žmogų. Daugumą jungė panašūs išgyvenimai: buvo praradę ne tik namus, bet ir profesijas, labai trūko artimesnio bendravimo. Susibūrę galėjome padėti pamatus bendruomenei. Statėme bažnyčias, kūrėme mokyklas kaip lietuviybės ir savo kalbos išsaugojimo pagrindą. Aš gimiau Australijoje, esu tikra australė, bet visad jaučiausi ir tebesijaučiu ir tikra lietuvė, nors kadaise niekas nežinojo, kas toji Lietuva. Tokios šalies nebuvo žemėlapyje. Mane iš kitų australų išskyrė mano lietuviškumas. Tuo didžiavausi. Mano du sūnūs kalba lietuviškai, tik gal ne taip laisvai. Mažametis anūkas irgi domisi lietuvių kalba, nors dar tebevadina ją „strange language“ (keista kalba). Visą savo vaikystę praleidau su kitų lietuvių išėivių vaikais, skautų stovyklose, kartais - toli nuo namų. Jaunystę - irgi, juk buvau Lietuvių studentų sąjungos narė ir ten susiradau daug draugų. Ši trauka lietuviams išėivijoje visad būdavo lydima draugystės jausmo, meilės savo tautai. Kai pradėjau profesinę karjerą ir vėliau, jau tapusi valstybinių organizacijų vadove, stengdavausi kuo dažniau važinėti į Lietuvą. Ir kaip konferencijų pranešėja, ir kitomis progomis - kai tik galėdavau: skaičiau urbanistikos paskaitas Vilniuje, pakviesta prof. Algio Vyšniūno, vadovavusio VGTU urbanistikos katedrai; 2011 m. sakiau kalbą Lietuvos ekonomikos forume; pradėjau dalyvauti „Globalios Lietuvos“ projektuose kaip profesionalė ir patarėja. Žinoma, lankiau savo gimines Lietuvoje. Kai pirmą kartą atvykau į Lietuvą 1974 m., visiems giminaičiams tai buvo staigmena, beveik stebuklas. Vėliau nuostabos emocijos nurimo ir tiesiog susieiname iki šiol. Beje, mano mama rašytoja Elena Jonaitienė yra sukūrusi dvi knygas „Likimo blaškomi“ (1997 m. išleistoje knygoje pasakojama apie šeimos kelionę ir mano senelius Žižius, kurie augo našlaičiai; klaipėdiečiai nori išleisti jau antrą leidimą) ir „Elena's Journey“, labai skaitomą Australijoje.

Eglė Garrick ir Belgijos karalius Filipas su žmona Matilda Sidnėjaus olimpiadoje 2000 m. E.Garrick arch. nuotr.

Įdomu, ar išeivijoje esate pajutusi ir gilios nuoskaudos jausmą ir norą, sakykim, „atsikeršyti“ už praradimus?

Australijoje kiekvienas, ištiesęs ranką į kitą lietuvį, palies tremtinį. Tai, manau, jaučiama ir Lietuvoje. Kiekvienas lietuvis žino, ką reiškia netekti namų. Kai pasakoju apie tai Australijoje, visi nustemba, kad tokiai mažai tautai teko tiek pakelti. O jausmų teko išgyventi visokių.

Kartais „antrabangininkai“ išreiškia atvirą nepasitenkinimą „trečiabangininkais“, tarsi pastarieji „mažiau“ mylėtų Lietuvą už pirmuosius, tarsi būtų „ne tokie“ patriotai. Bet juk meilės ir kančios tikrai nepasversi ir niekuo neišmatuosi, ir toks nepasitenkinimas dažniausiai yra be pagrindo. Kiekviena karta vis labiau ištirpsta globalizacijos procese, kurio lietuviai nevaldo, tačiau jie neblogai prie jo prisitaiko ir išlieka, visokiais būdais. Mūsų išlikimo pasaulyje būdai yra esmingai lietuviški, net kai nebekalbame lietuviškai...

Man kelis kartus yra tekę lankytis Amerikoje, skautų stovyklose Čikagoje. Ten

istoriškai emigracija iš Lietuvos buvo gausi, organizuota ir šauni ir, galima sakyti, jie turėjo ir tebeturi susikūrę Lietuvą Amerikoje: ir tradicijas, ir kartu švenčiamas lietuviškas vestuves, ir mokyklas, ir bažnyčias, ir net savą „lietuvių ratą“, ir taip toliau... Atvykę į Lietuvą, jie tokios tradicinės Lietuvos jau neberanda ir kartais nusivilia. Vieni liūdi, kiti pykteli. Taip, senosios išeivijos Lietuva, kupina tradicijų ir senų, vis dar išeivijos dainuojamų dainų, nebeegzistuoja. Lietuva juda pirmyn. Kovoja už geresnį gyvenimą išvien su draugiškomis jai šalimis, stengiasi neatsilikti nuo kitų. Lietuva – progresyvi valstybė. Lietuvoje nėra „Čikagos Lietuvos“. Viskas Lietuvoje nuolat keičiasi, ji turi savo kelią – patinka tai išeiviams, ar ne. Australijoje mūsų nedaug, todėl mes išmokome būti tolerantiški. Mes neturėjome kiekvienas savo „lietuvių rato“. Kai per atstumą ko nors nesuprasdavau Lietuvoje, tiesiog važiuodavau pažiūrėti, kas ten vyksta. Ieškodavau ryšio su Lietuvos skautais ir per juos daug ką sužinodavau. Šitaip atvykau ir prieš Nepriklausomybės paskelbimą 1990 m. Ėmiau interviu iš V. Landsbergio (jis taip ir liko nepublikuotas). Man svarbu buvo pačiai patirti, kas dedasi Lietuvoje. Nuo 2000-ųjų keliauju į Lietuvą bent dukart per metus.

Eglė Garrick, „Sidnėjaus keltai“ direktorė, vairuoja keltą, 2000 m. E.Garrick arch. nuotr.

Ar PLB sprendimuose, beje, nesijaučia dominuojančios JAV bendruomenių įtakos?

PLB įregistruota Amerikoje, tad natūralu, kad ryšys yra stiprus, istorinis. Ir korporatyvinis. Mūsų „korporatyvinis centras“ visad buvo Čikaga. Jis ten ir liks. Be to, turime net 27 JAV bendruomenes tarp PLB narių. Daugiau nei kitų šalių.

O kokie Jūsų pagrindiniai rūpesčiai, būnant PLB valdyboje nuo 2015 m. iki šiandien? Kodėl išėjote ir ko palinkėtumėte naujai valdybai?

Pirmiausia, labai džiaugiuosi nauja, jauna valdyba. Tos moterys – tokios inteligentiškos, protingos ir pilnos ryžto dirbti Bendruomenei. Tai net sujaudina. Žinoma, jų požiūris turi būti kitoks, nes kiekviena karta turi savąjį. Štai Dalia Henke – jos išrinkimas PLB pirmininke 2015 m. jau brėžė ribą, už kurios, visi žinojome ir šito tikėjome, PLB radikaliai keisis. Tada labai reikėjo būtent europietės atstovavimo ir buvo išrinkta Dalia Henke iš Vokietijos. Tai tikrai nuostabus momentas PLB Seime! Istorinis. Ši valdyba irgi – radikaliai nauja. Tai dar vienas žingsnis kismo link. Turime ir pirmąjį žmogų iš Azijos bendruomenių! Iš Taivano! Aušra Andriuskaitė. Absoliučiai nauja teritorija mums. Neabejoju mano pareigas perimančios Ernestos Kazlauskaitės-Tsakonos sugebėjimais, ir ji paliko man puikų išpūdį. Pirmiausia norėčiau palinkėti, kad naujoji valdyba išsaugotų pusiausvyrą tarp naujų kryptų, minčių, projektų ir to, ką vadiname istorija arba „corporate memory“ (korporatyvinė, kolektyvinė atmintis). Svarbu neignoruoti kolektyvinės atminties, neatsiplėšti nuo jos taip toli, kad kitų įdirbis pasimirštų. Antra, neatsisakyti mentorystės, ji turi išlikti. Teisingai pastebėjo Sigita Šimkuvienė, buvusi PLB valdybos narė vienoje kadencijoje su manimi: ji sakė, kad tuos jaunus valdybos narius, kurie ir profesionaliai dirba, ir aktyvūs, ir kartais neturi pakankamai laiko sužinoti viską, reikia mokyti ir lydėti per mentorystę. Tikiuosi, kad mentorystė bus teisingai suprasta. Nauji valdybos nariai turi žinoti, kas buvo iki jų. Kai sakau „nauji“, turiu galvoje jaunąją kartą ir jauną amžių. Visus savo naujus projektus jiems taip pat reikės derinti su istorija. Kitaip nebūna. Aš irgi turėjau viską sužinoti ir derinti. Žinoma, nauja valdyba, ypač keturios naujos moterys, turės ir tarpusavio ryšį, padės viena kitai. Trečia, nuoširdžiai linkiu, kad sustiprėtų PLB ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos ryšiai. Šito labai reikia. Tai kilsteltų abiejų organizacijų veiklą į kitą dimensiją ir suartėjimo momentas būtų istorinis.

E. Garrick PLB ir PLJS pirmininkų suvažiavime Nidoje, 2019 m.

Kokių iš pagrindinių rūpesčių nespėjote „nuraminti“ per savo kadenciją PLB valdyboje? Ko norėjote, bet nepadarėte?

Didelį rūpestį kėlė tai, kad reikėjo susisteminti PLB finansus. Man atėjus, PLB finansai atrodė gana chaotiškai. Juos reikėjo sutvarkyti, nuolat ieškant naujų PLB veiklos finansavimo šaltinių. Pravedėme keletą lėšų rinkimo kampanijų. Vida Bandis pasiūlė įkurti PLB fondą po Lietuvių Fondo stogu, kad galėtume augti ir finansiškai save išlaikyti. Tai labai nepaprasta, kai organizacija remiasi savanorių veikla. Amerikoje, pavyzdžiui, dauguma žino ir yra apmokomi, kaip telkti lėšas. Mes PLB dar neturime tokių įgūdžių. Ką norėjau padaryti, bet nepadariau? Labai norėjau suburti profesionalią lėšų telkimo komandą PLB ribose, bet tam reikėjo samdyti profesionalą. Nors PLB gyveno be nuostolių, vis viena norėjosi žmogaus, gebančio rinkti lėšas, organizuoti labdaras. Tada PLB galėtų savarankiškiau plėtoti savo veiklą, ne tik padedama Užsienio reikalų ministerijos ar Seimo. Būtų visiems geriau, jei taptume visiškai savarankiški. Kas man labai patiko per septynerius kadencijos metus? Pirmiausia, dalyvavimas valdyboje buvo tikra dovana. Pirmą kartą gyvenime turėjau galimybę susipažinti su lietuviais iš viso plačiojo pasaulio ir supratau, kad mes visi esame viena šeima. Susirinkę Seimo rūmuose, būname kartu su kitais pasaulio lietuviais, randame bendrą kalbą ir

suprantame vienas kitą. Tokios galimybės niekur kitur nebūčiau turėjusi.

E.Garrick su PLB valdybos nariais PLB ir PLJS suvažiavime Panevėžio raj. 2017 m. A.Sartanavičiaus nuotr.

Džiaugiausi, būdama valdybos nare ir keliaudama valdybos tikslais. Kelionėse sutikau daug lietuvių mokslininkų, menininkų, kultūros atstovų, kitų profesijų žmonių... Ar begalima norėti geresnės dovanos? Be darbo valdyboje nebūtų buvę tiek daug kelionių. Kai 2019 m. man pasiūlė būti Lietuvos Respublikos garbės konsule Australijos Šiaurės teritorijai, turėjau apsispręsti ir išeiti iš PLB, nes negaliu atstovauti Lietuvai ir Bendruomenei tuo pačiu metu. Garbės konsulės veikla, aišku, yra kitokia. Likau PLB ir LRS komisijoje, kai reikia, pavaduoju jos aktyvią narę australę Rasą Mauragis. Niekur toli nuo PLB nenuėjau. Ir man tai - vienas malonumas. Važinėti į Lietuvą yra laimė. Ir ne tik man. Mano du sūnus, beje, irgi yra gyvenę Lietuvoje: vyresnysis Mattas yra žinomas žurnalistas Australijoje, šiuo metu dirba ABC (valstybinės televizijos kanalas), bet 2011 m. dirbo „Baltic Times“ žurnalistu Lietuvoje. Jis jau augina savo sūnų. Jaunesnysis Louis'as - muzikologas, labai jaunas tapo Sidnėjaus operos meno vadovu ir išdirbo ten ketverius metus, o dabar Berlyne kuria skaitmenines programas muzikai. Gyvendamas Lietuvoje 2016 m., atliko tyrimą apie Šeduvos

žydus ir masines jų kapavietes Lietuvoje ir rašė „The Lithuania Tribune“. Lietuva ir veikla PLB valdyboje yra didelė mano ir mano šeimos gyvenimo dalis. Gyvenimo prasmė.

Straipsnis spausdintas metraštyje „Pasaulio lietuvis“, 2022 metai Nr. 585.

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorių.